

Upravništvo Ljubljana Knafljeva ulica 5 - Telefon št. 3122 3123, 3124 3125 3126

JUTRO

Narodna zbirna mesečno 25 - Din za inženirstvo 40 - Din Uredništvo: Ljubljana: Knafljeva ulica 5 Telefon št. 3122 3123 3124 3125 in 3126

Mnogo sreče in uspeha v novem letu želi vsem svojim naročnikom, čitateljem, sotrudnikom in inserentom

„JUTRO“

Današnja številka »Jutra« obsega 56 strani. Prihodnja številka izide v soboto

Dr. Beneš o pacifizizmu

Pacifizem mora biti realen in v skladu z dejanskimi povojnimi razmerami - Potreba solidarnosti med narodi

Praga, 31. decembra. Prški tisk se obširno bavi z novoletno izjavo češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša o vprašanju zagotovitve trajnega miru

stranskih nazorov, da na svetu sploh ne sme biti oboroženih intervencij Danes se za mednarodno sodstvo zahteva potrebna sankcija kazni, po vzoru pravosodja vsake države

NOVOLETNI POZDRAV

BANA DR. MARUŠIČA

Novo leto naj nas združi v složnem delu za napredek velike svobodne Jugoslavije

Ljubljana, 31. dec. d. Za novo leto smo se obrnili na bana dravske banovine g. dr. Draga Marušiča s prošnjo za izjavo v naši novoletni številki

»Ob zatonu starega leta, ko se posebno jasno vidi kako silno je napredovala v preteklem letu konsolidacija naše mlade in lepe Jugoslavije, vstaja v srcih Jugoslovenov samo ena želja, da bi v novem letu ta konsolidacija še bolj napredovala in da bi bilo novo leto pravo leto prepoda vse Jugoslavije in vsega njenega prebivalstva.

Prav posebno pa morajo imeti to željo Slovenci, ki so bili vedno najvnetejši pristaši jugoslovenske misli, ker so že po svojem zemljepisnem položaju najbolj navezani na močno in krepko Jugoslavijo.

Ne sme pa ostati le pri želji, temveč iz želje mora vzkleti neomajna odločnost, da vsi z naporom vseh svojih sil pripomoremo, da bo čim prej dovršena konsolidacija Jugoslavije, ki mora postati ona svetla točka, v katero bodo z zanosom obrnjeni pogledi vseh Jugoslovenov.

To je naša velika naloga in v tem je tudi naša dolžnost do onih naših velikih mož, ki so vzbudili in utrdili med nami jugoslovensko zavest, in še posebej

do onih herojev, ki so z legendarnim požrtvovanjem ustvarili našo državo in nam priborili svobodo Njihovemu vzvišenemu vzgledu smo dolžni vsi slediti in kakor so oni na krvavih bojnih poljanah zmagali le, ker so bili vsi složni in disciplinirani, da so slepo izvršili vsako povelje svojega voditelja, tako moramo tudi mi biti na fronti za konsolidacijo Jugoslavije vsi složni, vsi edini in vsi disciplinirani da bo brez oklevanja in obotavljanja izvršeno vsako povelje našega vzvišenega vladarja.

To smo dolžni tem bolj ker je naš vladar s svojim globoko preudarjenim in patriotično pogumnim državniskim aktom z dne 6. januarja omogočil vsem nam, da rešeni sporov preteklosti, posvetimo vse sile očemrjavim, sebi in svojim potomcem v prid, našemu rodu pa v čast in slavo.

S tem svojim velikim dejanjem je naš vladar znova dokazal, da je žarišče vseh naših sil, v njem se zbirajo vse naše sile, iz njega izhajajo vsa naša stremjenja in v njem se združujejo vsa naša pričakovanja in vse naše nade iz tega žarišča se poraja jugoslovenska pomlad, da mora vzklti povsod novo življenje.

Nova pota je odprl vsemu narodu 6. januar in 3. oktober je ta novi jugoslovenski horizont še razširil, da je vsa naša narodna misel preroina in oživ-

ljena in da je ritem vsega našega narodnega življenja dvignjen in ozviljen. Večno hvalo smo zato dolžni svojemu vladarju, ki je vse to omogočil. To svojo hvaležnost pa pokažemo najlepše, če se vsak od nas ves posveti narodnemu delu in se v vsakem pogledu ravna po njegovem vzvišenem geslu, ki je geslo in zaobljuba vseh Jugoslovenov: Z vero v Boga za kralja in domovino!

Od velikega industrijca pa do najprostejšega našega človeka se morajo vsi po tem ravnavati in tako bomo preročili vsi domovino in ves narod ter ustvarili trajne moralne in materialne dobrine.

Naj nas še bolj združi novo leto v složnem delu, naj odpade zadnji predsočni stare dobe, naj zavladata med nami prava narodna zavest in prvi jugoslovenski ponos, naj za vedno izginejo nagoni, ki jih je rodila strankarska strast, da bodo v resnici svobodno jubelji državljani velike in svobodne Jugoslavije.

To je moja želja ob novem letu. V tej želji naj se združi vse prebivalstvo naše lepe banovine in v tem duhu naj zadoni tudi naš pozdrav našemu voditelju in zedinitelju:

Živel kralj Aleksander! Živel njegov vzvišeni vladarski dom! Živel jugoslovenski narod, zedinitelj in neomajljiv v svoji volji po napredku.

Fašistična politika ograža mir

Odločen opomin uglednega francoskega lista - Italijanskemu rovarjenju se mora napraviti konec

Pariz, 31. decembra. M. »Ere Nouvelle« objavlja uvodnik pod naslovom »Intrige Italije proti miru«, v katerem se bavi z najnovejšo diplomatsko akcijo Italije in vidi v tem direktno ostro protimirno akcijo. List poudarja, da si Italija vztrajno prizadeva osnovati fašizem blok nezadovoljnih držav, da bi na ta način razbila Malo antanto in lažje ukrotila Jugoslavijo, v kateri vidi glavno oviro za svojo ekspanzivno politiko.

List navaja posamezne akcije Italije v Tirani, Sofiji, Atenah, Avstriji, Turčiji ter v Budimpešti, kjer so tudi politiki Italije posebno naklonjeni. List pravi, da išče Italija pri tem celo pomoč makedonskih razbojnikov in pisane družbe takozvanih hrvaških emigrantov z bivšim avstrijskim generalom Sarkotičem na čelu. Clank zaključuje: »Vse države, ki jim je mir v Evropi vprašanje, čemu sploh pošilja rimska fašistična vlada svoje delegate v Društvo narodov, kar je spriče stalnih volnih hulskarij njenih očemelnih predstavnikov naravnost nesmiselno. Države, ki žele in cene mir, si morajo biti enkrat na lasnem, kako daleč se misli iz Italije s svojimi provokacijami. Pojasniti morajo v Rimu, da dela italijanske vlade ne morejo več tolerirati in da je skrajničas, da preneha Italija povzročati nerede v Evropi.«

Dunaj, 31. dec. M. »Arbeiter Zeitung« objavlja članek pod naslovom »Fašizem ob koncu l. 1930« v katerem pravi med drugim: Za fašizem nastopa leto odločilne borbe. Preteklo leto je prineslo Italiji gospodarsko krizo in krizo državnih financ. Pokret »pravičnosti in svobode« razvija v vsej državi nelegalno borbo proti fašističnemu režimu. Celotni, ki so prvo leto fašističnega režima videli v novem pokretu konsolidacije države, se v devetem letu fašističnega režima radujejo skorajšnjega konca fašistične diktature. Opozicija proti fašističnemu režimu je ob koncu leta 1930. objela vse sloje prebivalstva in lahko se reče, da prmaša leto 1931 padec fašizma. Letos je potekel petletni rok, ki ga je stavil Mussolini za iztrebljenje vseh notranjih sovražnikov fašizma. Toča efekt je baš nasproten. Nekdanji maloštevilni nasprotniki fašizma so danes narasli v milijone in izkazalo se je, da je največji notranji sovražnik baš fašizem sam.

Pred splošno rudarsko stavko v Angliji

Rudarske organizacije so odklonile zahteve delodajalcev po znižanju mezd in je splošna stavka neizogibna Tudi v Belgiji obstoja nevarnost rudarske stavke

London, 31. decembra. Položaj v angleški rudarski industriji se je danes izredno poslabšal. Pogajanja, ki so se vršila med rudarskimi organizacijami in podjetniki o novi ureditvi delovnega časa v cilju znižanja mezd, so ostala brezuspešna. Rudarji slej ko prej odločno odklanjajo vsako skrajšanje uvelovnega časa, ki ima za cilj prikrasjanje njihovega zaslužka in s tem posledično znižanje mezd Delodajalci s svoje strani pa se prav tako upirajo delavskim zahtevam in sklicujoč se na gospodarsko krizo vztrajajo pri svojih zahtevah. Sročni se je pozno v noč vršila konferenca zastopnikov vseh rudarskih organizacij, na kateri je bilo soglasno sklenjeno, da se zahteve delodajalcev odklonijo. Predsednik osrednje organizacije angleških rudarjev Cooch je davi izjavil novinarjem, da je položaj izredno resen in da bo neizogibno

prišlo do rudarske stavke, če vlada v zadnji minuti ne bo dosegla kompromisa. Pri zadetih je okrog 600.000 rudarjev.

London, 31. decembra. AA Delavstvo bombazne industrije v Lancashiru grozi s stavko, če bodo uvedli več stave Delavci se boje, da bodo postali v tem primeru brezposelni.

Bruselj, 31. dec. S. Slično kakor v Angliji so tudi belgijski rudarski podjetniki pokrenili akcijo za znižanje rudarskih mezd. Centralna organizacija belgijskih rudarjev je po dolgotrajnih pogajanjih in po posvetovanju z pokrajinskimi organizacijami na današnji seji soglasno odklonila vsako znižanje mezd in sklenila, da preglasi za 15. januar generalno stavko, če dotlej ne bo prišlo do sporazuma Po trenutnem položaju soedeč, je sporazum zelo malo verjeten in smatrajo splošno izbruh stavke za neizogiben.

Udeležba nameščencev pri dobičku čsl. železnic

Praga, 31. decembra. g. Železniško ministrstvo pričuje že dalje časa vprašanje, ali bi ne bilo izvedljivo, da bi se z udeležbo nameščencev pri čistem dobičku kvalitativno in kvantitativno dosegli ugodnejši uspehi na železnicah. Vprašanje je že tako daleč dozorelo, da je bil izdelan sistem, po katerem bi bile železnice razdeljene na manjše enote, ki bi bilancirale po točno določenih načelih samostojno. Po teh manjših enotah bi odpadlo 60% čistega dobička med nameščence, ostalih 40% pa obratni družbi.

Potovanje Venizelosa

Dunaj, 31. decembra. Predsednik grške vlade Venizelos pride s svojo soprogo na Dunaj v soboto 3. januarja. Posetil bo avstrijskega kancelarja Enderja ter podkancelarja dr. Schobra nakar ga bo sprejel v avdicini predsednik avstrijske republike dr. Miklas V nedeljo 4. januarja odpotuje Venizelos v Rim.

Demanti o poljski koloniji

Varšava, 31. decembra. Poljska brzojavna agencija objavlja, da so vesti o poljskih pogajanjih za nakup portugalske kolonije Angole brez vsake podlage.

Jugoslavija in evropska unija

Zeneva, 31. dec. AA. Spročilo jugoslovenske vlade glede na bližajoče se zasedanje komisije za evropsko unijo pravi med drugim, da bo jugoslovenska vlada v teku samega zasedanja komisije predložila svoj predlog o postavitvi dnevnega reda. Na vsak način pa jugoslovenski minister zunanjih zadev dr. Marinković lahko na podlagi proaktivne delovanja društva narodov pove, da je Društvo narodov z uspehom sklicalo celo vrsto evropskih konferenc. Po tem takem se evropska unija more ustvariti v okviru Društva narodov in postati z vzajemnimi koncesijami čvrst organizem miru.

Carinska pogajanja s ČSR

Beograd, 31. decembra. Načelnik ministrstva za trgovino dr. Pilya, ki se je dalje časa mudil v Pragi in Parizu, se je danes vrnil v Beograd. V Pragi je vodil razgovore v pogajanjih za novo tarifno pogodbo med Jugoslavijo in Češkoslovaško, nato pa je odpotoval v Pariz, kjer je imel s pariškimi krogi pogajanja za nadaljevanje agrarnih konferenc. V prvi polovici januarja se bodo pričela v Pragi pogajanja za sklenitev nove carinske pogodbe.

Ureditev važnega obmejnega problema z Madžarsko

Čakovec, 31. decembra. Na teritoriji Letine, čije občina je na madžarski strani, so se sestali madžarski in naši delegati, da končnovaljavno likvidirajo vprašanje državne meje na tamšnjem zemljišču Gre za 100 oravolovnice in 80 oravolov gozda, ki ima po mirnovi pogodbi pripasti naši državi. Večraj je bil zadevno sklenjen zapisnik, da prevzame naša država to oravolovje. Po zaključnem delu je bilo madžarski in naši delegaciji prirečeno kosilo, na katerem je bilo izrečeno več prisrčnih napitnic. Našo komisijo sta tvorila inšpektor ministrstva notranjih poslov dr. Volkonski in inšpektor ministrstva zunanjih poslov Kralavotič. S madžarske vlade sta na bila navzoča šef celokupne madžarske policije in neki delegat ministrstva zunanjih poslov.

Konferenca o davku na noslovni nromet

Zagreb, 31. dec. p. Jutri se bo v zagrebški Trgovski zbornici nadaljevala konferenca gospodarskih krogov, na kateri se bo nadaljevalo posvetovanje o skupnem davku na poslovni promet. Konferenca bo razpravljala pred vsem o železni, kožni, papirni in lesni industriji. Udeležilo se je zastopniki gospodarskih krogov iz vse države. Na konferenci bodo izdelani končni predlogi, ki bodo nato izročeni finančnemu ministru.

Novi rumunski poslanik v Beogradu

Bukarešta, 31. decembra AA. Rumunski poslanik v Lizboni Gurnescu je imenovan za poslanika v Beogradu namestu g. Flidodora, ki pojde januarja v pokoj.

V Avstriji prijat zagrebški morilec

Zagreb, 31. decembra. V zagrebški gostilni Portartur je bil svoječasnno izvršen umor na nekem Zorincu Preiskava je došla, da je morilec Mihajlo Radišević, ki pa je pobegnil v Avstrijo. Danes je prešla zagrebška policija z Dunaja obvestilo, da bo tamotnje okrožno sodišče izročilo 2. januarja v 4. oblastvom aretirane Mihajla Radiševića v sodno postopanje.

Nova ofenziva proti Brüningovi vladi

Zanimive izjave generala Seeckta in dr. Schachta o sodelovanju narodnih socialistov v vladi

Berlin, 31. dec. s. Bivši poveljnik državne brambe general v Seeckt in bivši predsednik državne banke dr. Schacht sta, kakor znano, stremela po osnovanju krščanskega bloka, v katerem bi imeli narodni socialisti glavno vlogo. Kot pogoj sta zahtevala, da morajo biti narodni socialisti sprejeti v vlado in dobiti odgovarjajoča vplivna ministrstva. Ta akcija ni imela zaželjenega uspeha.

V svoji božični številki je »Deutsche Allgemeine Zeitung« razpisala anketo pod naslovom »Kaj mislite o Hitlerjevem sodelovanju v vladi?« Odgovori, ki so došli na to anketo, dokazujejo, da je v nemški javnosti nastal močan pokret na desno, zlasti pa se je pokazal razkol, ki je zavladal po septembarskih volitvah in krščanski ljudski stranki. Odgovor bivših nemških aristokratov seveda ni iznenadil. Mnogo večje iznenadenje je izzval odgovor bivšega predsednika nemške drž. banke dr. Schachta, ki je med drugim naglasil: Če je nemogoče vladati proti socialistnim demokratom, potem je prav tako nemogoče vladati proti ekstremni desnici.

General Seeckt odgovarja samo kratko »Dac. V argumentaciji tega svojega odgovora zahteva novo grupacijo v vladi, v kateri bi bili Hackenkruizerlerji matica in ki bi jamčili za to, da bi bila to vlada čiste in močne roke. Ostale stranke naj bi spajala nemška krščanska ljudska stranka. Znano je, da je general Seeckt voditelj desnega ekstremnega krila te stranke, ki vedno odločneje nastopa proti Brüningovi vladi.

Kakšen je položaj v Nemčiji, dokazuje pisanje organa Hackenkruizerlerjev »Völkischer Beobachter«, ki naglašja da danes ni več vprašanje, ali je sodelovanje Hitlerjeve skupine v vladi potrebno marveč se postavlja vprašanje, ali in s kom boče Hitler sodelovati. Vloga so torej izpremenjene. Za novo leto postavlja Hitlerjeva frakcija samo eno tola glavno zahtevo: razpust državne zbornice in razpis novih volitev. List zaključuje, da je razvoj narodnega socializma v Nemčiji šele v početku in še dolgo o dosega vrhunca.

V poučenih političnih krogih sodijo, da bo mesec januar odločilen za nadaljnja razvoj nemške notranje in zunanje politike. To svoje sodbo opirajo zlasti na dejstvo, da dr. Curtius v Zenevi nima pričakovati uspehov, kar bo njegov položaj doma še poslabšalo in mislilo, da bo takoj nato sledila generalna ofenziva proti Brüningovi vladi.

Novoletne izjave državnikov

Kancelar Brüning o položaju Nemčije v preteklem letu - Naš poslanik v Sofiji o odnošjih med Bolgarijo in Jugoslavijo

Sofija, 31. dec. AA. »Utro« prinaša ob nastopu novega leta izjave vseh šefov misli o odnošjih Bolgarije do drugih držav. Med drugim prinaša tudi izjavo jugoslovenskega poslanika Vučevića, ki je izjavil:

V teku l. 1930. je bil najvažnejši dogodek v jugoslovensko-bolgarskih odnošjih podpis konvencije o likvidaciji dvovladstviških posestev in konvencije o vzdrževanju reda in varnosti na jugoslovensko-bolgarski meji. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je deo likvidacije dvovladstviških posestev v večjem delu zaključeno, za kar se je treba zahvaliti poslovanju jugoslovensko-bolgarske mešane komisije. Upam, da bo ta komisija l. 1931. nadaljevala svoja stremjenja in delala v bodoče v istem duhu kakor doslej. Verujem, da bo l. 1931. prineslo nove gospodarske sporazume, ki bodo olajšali splošni sporazum med obema narodoma in njihovo zblizanje.

Berlin, 31. dec. AA. Wolfow urad poroča, da je nemški državni kancelar Brüning imel ob prihiti nastopa novega leta govor, v katerem je med drugim dejal, da je l.

1930. pokazalo po vsem svetu močno depresijo in dalo milijone nezaposlenih. Toda v Nemčiji se je v tem letu čutil pokret, da narod in država kreneta na pot ozdravljenja. Kriza ima svoj izvor v splošnem vznemirjenju na svetu, v nenaklonjenosti, ki so jo pokazale velike sile do razorožitve in obveznosti, ki zahtevajo gotove tribute, v vprašanju odnošajev suverenosti na vzhodu in v vprašanju ustvarjanja miroljubne aktivne politike. V Nemčiji ne more biti vprašanja o obstojanju ali neobstojanju politike zdravega razuma v enaki in toliki meri kakor v drugih državah. Gotovi družbeni razredi so pokazali v l. 1930. toliko zdravega razuma, da se je kljub depresiji zboljšala finančna situacija Nemčije. Nemčija je ostala obvarovana pred finančnimi katastrofami, za kar se ima zahvaliti političnemu razumu nemškega naroda, ki je ostal zvest delu in redu. Državni kancelar želi da bi nemški narod v novem letu izkoristil vse svoje produktivne sile, da ohrani in zboljša ono, kar ima. Za to je treba več poguma kakor za umičevanje.

Srečno novo leto!

Ljubljana, 31. decembra. Z novimi nadami bo pozdravil svet nastop novega leta. Koliko se jih bo obistnilo — kdo ve? Proracun človeškega razvoja izgledajo vedno mnogo lepše nego njegove vsakoletne bilance. Tudi letos smo kar zadovoljni, da je zopet dvanajst mesecev za nami. Opetovano so se kopicili nad Evropo težki oblaki in strah pred novimi krvavimi konfliktami ni bil neopravičen.

Evropa se vedno ni prebolela strašne vojne vročice in bolj kakor kdaj je v l. 1930. obstojala opasnost recidive. Na našem kontinentu se nahajajo nekatera gnezda stalnega nemira, je še nekaj narodov in državnikov, ki rozljajo s sabljami in govoriijo o krvi, kakor bi šlo za večjo iz morja, in o smrti, kakor da gre za vesel lov na zajce. Verjetno pa se tudi ti mozejo zavedajo, kaj bi pomenil zopet svetovni požar. Bivši šef nemškega generalnega štaba Ludendorff je nedavno živo prikazal sliko nove vojne. Grozna leta 1914 do 1918 so človeštvo pripeljala na rob propada, med ogromnimi krizami in s težkimi bolečinami se narodi polagoma popravljajo od smrtonosnih udarcev. nove konflagracije bi ne prenesli, ona bi v svojih posledicah povzročila propad današnje duhovne kulture ter gospodarske in socialne civilizacije in bi ustvarila kaos popolnega razstroja človeške družbe. Danes je še mogoče, da človeštvo evoliucijskim putem reformira osnove svoje družbe ter najde nove zakone moralnega in ekonomskega sožitja, nova evropska ali svetovna vojna bi povzročila prekinjenje vsega razvoja in nas vrkla v strašno primitivnost najhrozbnejših borb za obstanek.

Dobro je, da si ob zaključku leta predočimo, ob kakšnih prepadih smo hodili, ker smemo z globokim vzdihom zadovoljstva konstatirati, da se obči pezimizem vedno bolj umika prepričanju, da bo mir ohranjen. Vedno odločnejše se združujejo narodi v volji, mirno poravnati med seboj vsa ona nasprotstva, ki bi mogla postati kal opasnih konfliktov. Z veliko Briandovo idejo o združenih državah Evrope je francoski narod zopet enkrat visoko dvignil zastavo človeškega napredka in l. 1931 bo odločilno za rešitev problema oboroževanja.

Reči smemo, da smo mi Jugoslovenci tudi v prošlem letu prispevali svoj pošten del k običnemu pomirjenju. Dostojni smo svobode, ki smo si jo priborili, dostojni uedinjenja, ki je iz nas ustvarilo velik narod. Jugoslavija je danes ena od najzanesljivejših garancij splošnega mira, naša zunanja politika, daleč od vsakega aventurizma, gre smoteno za pacifističnim ciljem. Z napredujočo notranjo konsolidacijo se vedno bolj zavedamo svoje moči, naš nacionalni ponos se dviga, a baš zaradi tega nam je samozatajevanje lažje.

Politična bilanca l. 1930.

Leto 1930. se uvršča v preteklost in postaja kos zgodovine. Ne bo imelo v njej udarne ocnine, zakaj v malokaterem pogledu je z njim združeno kaj dobrega za razvoj politične situacije razveseljivega. Saj se morajo za to leto notirati dogodki, ki so v mednarodnem političnem udejetvovanju in življenju začetni znak nemira in težav.

Gospodarska kriza povojne dobe se je stopnjevala do viskov, in morda najvišji niti doseženi se niso. Njene posledice niso omejene na gospodarsko področje, marveč se sjo tudi v politiko, kjer je že tako naravnano dovolj nepriznane in marsikje tudi opasnegeta. Posebno kočljiva postaja stvar tamkaj, kjer se komplicira v mednarodnopolitične napetosti.

V mednarodni politiki je to leto stopilo močno v ospredje stremljenje po reviziji mirovni pogodbi, ki so formalno zaključile veliko svetovno vojno. Manjšinski problem ki se je pravkar zdel najopasniji problem povojne dobe se je letos nekako umaknil v ozadje. Ali ne morda v tem smislu in s tem izidom, da bi se dala stvar tolažiti kot znak pomirjenja, marveč tako, da je na njegovo mesto stopila druga težnja, ki sega še dlje, to je ravno težnja po spremembi stanja, kakor so ga ustvarile mirovne pogodbe. Ko so francoske čete zapustile okupirano nemško ozemlje, se je pričakovalo, da se bo v Nemčiji to smatralo kot olajšanje situacije, kot dokaz pomirljivosti na francoski strani, ali učinek je bil drugačen. Nemški nacionalizem se je razmahnil, kakor se ni mogel vsa leta po vojni, in vprašanje je, če se bo posledično ohraniti v dosedanjem napredovanju proces porirjenja med obema sosedoma.

Revizijonistično stremljenje zavzema v posameznih državah vedno različne oblike in tudi v istih državah, na pr. v Nemčiji, sodelujejo v njem razne stranke in skupine z različnimi gesli in različnimi metodami. Očno pa se je revizijonizem v prejšnjih državah, ker je dobil pobude od zunaj, v prvi vrsti od Italije. Vloga te vele sile in prav njena v tekmi s Francijo, z glavno zastopnico zmagovalnih držav, hkrati najmočnejše sile na kontinentu, je šla Italija svojo posebno pot z načrtom, da pridobi na svojo stran simpatije premaganih držav ter se ojači s tem, da takorekoč organizira nezadovolstvo, ki je ostalo in je pač moralo ostati kot dedščina po udarcu svetovne vojne. Zato je Italija ponudila svoje zavestno Madžarski Bolšarji, Turčiji in ga onuja Avstriji ter Nemčiji, da si manj vidnim, manj otipljivim urahom.

Značilno je, da je ubrala isto taktiko sovjetka Rusija, ki je prav tako oficijelno prišla svoje področje vsem onim, ki bi težili za revizijo: to obliha podpore pa v vsi situaciji ne pomeni mnogo. Če revizija, nato seveda ni mogla imeti pravega učina.

Fašistična agresivnost v vnanji politiki potemtakem tudi letos ni popustila. Poseb-

kakor v dneh slabosti, ko so nam živci vsak hip popuščali. Živimo na oni točki Evrope, ki je bila od nekdanj cilj ekspanzivnih in zavojevalnih ambicij, danes se z nami ne more in ne sme nihče več igrati, mi pa vsem svojim sosedom stalno dokazujemo, da hočemo mir in prijateljstvo. Naša mirovna politika nam je izdejstvovala v Društvu narodov priznanje, mi sami pa smo jo še bolj utrdili s stalno izgraditvijo Male antante. Jugoslavija jača svojo moč, njena armada uživa po vsem svetu glas ene najboljših vojk, ona se nikogar ne boji, a baš zato lahko uspešno in mirno izraža politiko sporazuma in spokojstva med narodi.

Tudi tu se kažejo dobrodejne posledice notranjega konstruktivnega dela. Čim bolj ponehujejo strasti, tem večjo pozornost moramo posvečati problemom svojega napredka, a tem mirnejše m doslednejše lahko vodimo tudi svojo politiko napram drugim narodom. Z našo notranjo pacifikacijo raste naš ugled v svetu.

Pred nami vsemi pa je še ogromen posel. Velika dela so započeta, marsikaj je izvršeno, toda doba izgraditve še ni končana. Treba je vedno več složnosti dobrih ljudi, treba vedno večjega skupnega napa, vedno več pozitivnega dela, da zadostimo historični nalogi ki sta jo kraljin narod z novim stanjem vzela na sebe. Morda nismo preveč optimisti, če rečemo, da se marsikje kažejo znaki mišljenskega preobrata tudi na straneh, ki so dosedaj v praksi dosledno odbijale priznanje načelu narodne solidarnosti. Ob zaključku starega leta in ob pozdravu novemu ne more biti nobena druga uzotovitev radostnejša nego ta, da jugoslovska država in nacionalna ideja povsod zmagovito poridra bariere ne samo plemenskega in regionalnega senararizma, temveč tudi strankarskega in socialnega. Mi Slovenci smo iz razlogov ki jih ni treba še posebej navajati, — če smemo tako reči — prvi in največji interesi na obstoju velikega enotnega jugoslovskega naroda in enotne njegove države. Na drugi strani pa je ravno tako res, da Jugoslavije in Jugoslovenov brez slovskega dela biti ne more. Od našega prispevka k skupnemu ustvarjanju je v veliki meri odvisna i bodočnost nas samih i bodočnost celokupnega naroda. Čim več svojih pozitivnih sil zastavimo, tem popolnejši in tem brž bo uspeh. Tudi in še posebno ob novem letu, bodo vsi napredni ljudje čistega srca in poštene volje obnovili svoj klic po složnem nacionalnem delu. Naj bi bil v novem letu odziv čim večji, da bo jugoslovska fronta tu na severu in znanu države mogla prva dvigniti znamenite jugoslovske trobojnice in dokončano delo naše narodne obnove.

V tem znamenju želimo vsem tisočim naših prijateljev širom Jugoslavije srečno in blagoslovljeno novo leto.

situacija, kakor kažejo razni znaki, v važnem razdobju; predstavlja ga povratek kralja Karola in v zvezi s tem notranjopolitna prigrupacija, ki pa ji še ni mogoče dognati točnih smernic in gonilnih sil. Novo leto pa bo gotovo prineslo jasnejšo situacijo. Bolgarija se je kljub raznim alarmantnim vestem in kljub ženitvi kralja Borisa držala tudi v preteklem letu zmerne srednje poti in moremo celo notrati, da so se njeni odnošaji do drugih balkanskih držav izboljšali.

Sovjetska Rusija se še vedno bori sama s seboj, zdaj bolj v obliki konfliktov in procesov z desničarsko opozicijo in s kontrarevolucijsko gospodarsko ali inženjsko stranko, zdaj s težavami pri izvajanju petletke. Stalin drži krmlilo neomajno v rokah in skuša z vsa brutalnostjo izsiliti izvršitev začrtanega programa, vse presoje položaja pa soglašajo v tem, da bo odločilno preizkušnjo prineslo ravno prihodnje leto.

Leto 1930. je bilo kritično tudi drugod, v Španiji, v latinski Ameriki, kjer so izvedli serijo revolucij in marsikje drugod, ali vse to življenje teče po takem tiru, da nam naših krogov ne moti. Druge kritične znake morda za enkrat rajši preoklešimo, v naši, na jim leto 1931 ne bo nudilo novega hrani, marveč da jih bo izbrisalo iz sveta, kakor težko bi tudi to šlo.

Češkoslovaška ob Novem letu

H. Praga, 29. decembra.

Prošlo leto 1930. je bilo mirno; poteklo je brez volitev in slšnih razburiljivih dogodkov v notranji politiki. Vse to pa ne na videz, zakaj leto se je začelo s težavnimi finančnimi pogajanjmi v Haagu, ki so se končala v Parizu s končno likvidacijo obveznosti svetovne vojne. Kmalu potem so z vsoto težo pritisnile na Češkoslovaško kakor tudi na ostalo Evropo gospodarske težave v najrazličnejših oblikah. Potreba, lečiti te krize, blažiti njihove posledice in ovirati razširjenje težav se gnal vlado in skupščino od skale do skale kakor divja struna naraslega veltovka. Vse sile javnih činiteljev je zahtevalo že samo prizadevanje, zagotoviti obstoj in dati možne življenjske pogoje najširšim plastem naroda; to je bilo vse važnejše nego katera koli druga zadeva čisto notranjopolitičnega značaja. Ni bilo stranke, niti v vladi, niti v opoziciji, ki bi pri tem mogla misliti na rešitev ali izvedbo kakih načelnih zahtev ali ideoloških programov. Kakor rečeno, je bilo komaj mogoče ohraniti obstoj ljudstva pred elementarnimi grožnjami gospodarske krize.

Skupščinsko zasedanje je zaradi tega izgledalo na zunaj tako mirno, da se je zdelo dolgočasno, kajti vse kar koli je parlament podzvel, je bilo že prej do najmanjših podrobnosti razpravljano v organizacijah, v izvršilnih odborih strank v vladni koaliciji in v parlamentarnih komisijah. Govorniki so v parlamentu govorili zato prav za prav ne za poslance, marveč za zunanji svet. Koalicija, na katero se opira današnja vlada, je ostala neomajana, kljub temu, da ni homogena in da vladajo v njeni notranjosti znatni ideološki spori. Toda za te v pretekli parlamentarni kampanji ni bilo časa, marveč so bile vse stranke zaposlene izključno z reševanjem najvažnejših vprašanj dneva, z draginjo in nezaposlenostjo.

V mednarodnem pogledu se je položaj Češkoslovaške nekako poslabšal. Pod pritiskom gospodarske krize je bila vlada prisiljena, junija meseca odpovedati trgovsko pogodbo z Madžarsko in ta pogodba je minila, preden je bila sklenjena nova. Tako je z Madžarsko nastalo brezpogodbno stanje ki ga slednja porahla, v svojem boju prot Češkoslovaški taklo, da ojačuje svoje stike z Avstrijo in Nemčijo.

V Strbskem Plesu je bila sicer sklenjena trgovska pogodba med CSR in Rumunijo, ahi prejšnje brezpogodbno stanje v Jugoslaviji traja dalje; tudi trgovski stiki z Nemčijo niso urejeni na temelju stalne pogodbe, ker je kljub vsestranskemu prizadevanju dosedaj ni bilo mogoče doseči. Pri takih razmerah se bori industrija s splošnimi težkočami, kakršne vladajo v poljedelstvu zaradi svetovne krize; brezposelnost raste ali cene ne padajo, ker je pridelovanje in izdelovanje obteženo z velikimi javnimi bremenii fiskalnega in socialnega značaja.

V zunanji politiki so bili še bolj neprijeten vzajemni prijateljski, odnošaji Ju goslavije in Rumunije v okviru Male antante. Vrhši so se celo pckuski, da bi se v tem okviru rešila tudi skupna gospodarska vprašanja, toda zaradi pomanjkanja stikov, tradicije in preizkušenih potov ter načnov uspeh dosedaj ni bil baš velik. Po zasliž solidarnosti Male antante je bil onemogočen povratek Haosburžanov na madžarski prestol, ki je bil tripravljen za dan polnoletnosti mladega Otona Habsburškega. Na notranje-politično življenje je očeno vplival razvoj dogodkov v Nemčiji in v Avstriji, osebno zaradi volitv v teh dveh državah Zato povzročajo v njih vznemirjenje in izvestno bojazen zredno leti se pojavljajo prizadevanje za revizijo mirovni pogodbi in za spremembo sedanjega reda v Evropi. Protitež temu prizadevanju vidi češkoslovaška javnost v okretnosti Male antante, osebno v sodelovanju ramo ob raji z Jugoslavijo.

Na pobudo iz ljudstva je prišlo v prošlem letu do več zelo pomembnih izrazov bratstva med Jugoslavijo in Češkoslovaško, ki so se globoko dojmili javnosti ter najširših narodnih sloiev, tako na Češkoslovaškem kakor v Jugoslaviji. Slovenski narod, ki so prišli v marcu na turrjejo na Češkoslovaško so bili povsod navdušeno in toplo sprejeti. Beograjski vsesokolski let je postal ogromno manifestacijsko bratstvo; tudi kongres slovskega gastištva v Ljubljani je imel svoj globok pomen. V kampanji do incidentu imenovane ladje »Karadordje« in kasnele med tržskimi procesom sta ves češkoslovaški tisk in vsa javnost dokazala brezpogodbno prijateljstvo z Jugoslavijo. V vrsto radostnih dogodkov spadajo tudi posrečene proslave čel državnega praznika v Ljubljani in jugoslovskega narodnega praznika na Češkoslovaškem. Lansko leto so potovale prve čel, srednje šole v Jugoslaviji za prihodnje leto pa jih

Novoletna zahvala in priporočilo naši domači podjetnosti.

Ko smo pravkar zaključili poslovno leto in ko stopamo s to močno obrtno, trgovsko in industrijsko revijo Slovenije — z novoletno številko »Jutra« pred domačo in mednarodno javnost, bo lahko vsak po obsegu in po ogromni naši nakladi ocenil »Jutro« ne samo kot odličnega predstavnika slovenskih novinJ, temveč tudi kot uspešnega pomočnika naše domače industrije, trgovine in obrti. Inserentom, ki izkazujejo to svoje spoznanje s tako množestvilnimi naročili, se najviljudnejše zahvaljujemo za zaupanje, ker so si izbrali »Jutro« za svoje glavno oglasno glasilo.

Zavedamo se, da se to ni zgodilo zgolj zaradi lista, temveč še bolj zaradi dejstva, da se ne da več prekriti, da je »Jutro« najmočnejši slovenski dnevnik po številu svojih stalnih naročnikov, kakor tudi po svoji dnevni nakladi in pa, da je dnevnik pretežne večine našega obrtništva, kar mu je dalo silno privlačnost za najširše trgovske kroge, ki so si izbrali ta list za svoje inserate.

Vsa priznanja za uspehe iz domovine in inozemstva nas veselijo najbolj zaradi tega, ker smo mogli ne samo ogromnemu številu čitateljev, temveč tudi naši obrti, trgovini in industriji, torej našemu splošnemu narodnemu gospodarstvu, koristiti v veliki meri. Tudi v novem letu bomo storili vse, da ostane pri tem in da se to še poveča.

Tako bodo naši pridobitniki stalno obveščeni o stanju naših naročnikov, o stanju kolportarže in dnevni naklad, ker se zavedamo, da trgovec brez teh točnih podatkov ne more presojati vrednosti in cene oglasov, ki so zanj blago, ki ga mora kupovati. Inserente bomo opozorili tudi na izredne prilike, ki jih bo nudilo »Jutro« tekom leta.

Skrbeli pa bomo sploh, da se v najširših krogih dvigne zanimanje za pridobitve in izdelke naše domače podjetnosti.

Ponovna zahvala za zaupanje vsem inserentom, mnogo uspehov pa naši obrti, trgovini in industriji v novem letu!

Oglasni oddelek „JUTRA“

je prijavljena za potovanje na jug že cela vrsta. Tok, ki je desedaj vedel na sever in na zapad, se je ašel obratati na ju, zlasti na jugoslovske mersko obrežje. Veliko je število zasebnih čolnov, posameznikov in skupnih izletov iz Jugoslavije na Češkoslovaško in obratno. Vendar je treba še velikega propagandnega dela za obisk Tatre in Slovaške na eni strani, ter za obisk slovenskih planin, Bosne in Srbije na drugi; treba pa bo tudi pozitivni podunavski promet med Bratislavo in Beogradom.

Sodeč po vsem, bo leto 1931. na Češkoslovaškem skoro popolnoma slšno prošlemu letu. Razlika se je pokazala šele na isen, ko se bodo vršile na Češkoslovaškem volitve v občinska zadržstva. Ta dogodek bo gotovo prinesel znatne izpremembe, že zato, ker bo močno razburkal javno življenje za meseci in meseci pred volitvami in po volitvah. Razen starih političnih strank

pojde na volitve tudi nekoliko novih skupin z izvestnimi nadami, vendar pa je zelo dvomljivo, da-li se jim bodo te nade izpolnile. V splošnem pojde pri teh volitvah, kakor doslej vedno, za boj med socialističnimi in meščanskimi strankami. Po uspehu teh volitev se bo razvalil tudi nadaljni notranje-politični razvoj; ako bodo uspehi posameznih strank enaki dosedanemu razmerju sil, ne bo povoda za izpremembe v vladi, ako pa bi občinske volitve pokazale znatno spremembo v razmerju sil, bodo zmazovite stranke gotovo zahtevale, da se vseženi usneh spravi v sklad z razmerjem sil v parlamentu. Ptemtakem bi zopet ne bilo drugega izhoda, nego nove volitve v državni zbor. Ako bi na iseni bil notranje-politični položaj nelesen ter bi se pokazale težkoče kakršnekolj prirode, je zelo verjetno, da bodo volitve v občinska zastopstva za nekoliko časa odgojene.

Poostriitev diktature na španskem

Kralj Alfonz odklonil sklicanje parlamenta — Vodja republikancev Zamorra napoveduje nov republikanski pokret

Pariz, 31. decembra. g. Iz Španije prihajajo zopet alarmantne vesti. Kralj je na predlog konstitucionalne stranke odklonil sklicanje parlamenta. V republikanskih krogih se sedaj boje, da bo skušal kralj izvesti okrovi in da novih volitev ne bo mogoče izvršiti po ustavi. Vodja liberalne stranke grof Romanones je predlagal kralju, naj se sestavi nova vlada, ki naj bi izvedla nove volitve. Sedanja vlada je po njegovem mnenju prešibka in ne more dati jamstva, da se bodo volitve vršile nepristransko. Kralj je odklonil tudi ta predlog.

Vodja republikancev Zamorra, ki je v zaporu, je kljub močni straži izdel manifest republikansko mislečemu delu španskega naroda, v katerem izjavlja, da revolucionarni v Španiji z Moskvo nimajo nobenih zvez. Španski uporniki hočejo rešiti državo pred anarhijo ter nadomestiti preživelu monarhijo z republiko. Jamstvo državljanških svobodnih je prvi cilj, avtonomija province pa druga notranje — politična zahteva stranke. Monarhistični režim je prinesel španskemu

narodu samo nesrečo, dočim je diktatura Primo de Rivero popolnoma izpolkopała gospodarsko življenje v deželi. Nadaljnji razvoj dogodkov v Španiji pričakujejo povsod z velikim vznemirjenjem.

London, 31. decembra. s. »Daily Express« objavlja pismo znanega španskega republikanca Alcala Zamorre, ki je zaprt v Madridu. Pismo je bilo prehotapljeno iz zapora v Londonu. V pismu naglašava Zamorra, da je padeč španske dinastije nezmožen. Španska dinastija je sodelovala pri vseh nasiljih prejšnje in sedanje diktature in se je vzdrževala samo s pomočjo Marčanov in plačanih legionarjev Armada, ki je bila nekoč zvesto vdana dinastiji, je danes po svoji veliki večini republikanska. Republikanska akcija je bila dobro zastavljena, vendar pa je njeno izvedbo preprečil predčasen nastop garnizije v Jaci. Trenutno je ta pokret ustavljen, toda izbran revolucije in proglašitev republike sta neizbežna.

Sodnik državnega sodišča dr. Ogorelica umrl

Zagreb, 31. dec. 8. Danes je umrl zadet od kapi v Beogradu kjer je bil stalno nastanjen dr. Niko Ogorelica, član državnega sodišča za zaščto države. Pokojnik je bil rojen 1864 v Budegradu blizu Okučanov, srez Nova Gradiška Univerzitetne študije je dokončal v Zagrebu ter l. 1889 pr. moral v Gradcu za doktorja prava. Najprej je bil dodeljen v službo pri kotarskem sodišču v Karlovcu, l. 1890 je bil premeščen v Zemun, nekaj mesecev za tem k državno pravdnstvu v Sremsko Mitrovci, leta 1895 je bil premeščen kot državni tožlec v Osijek nato v Petrinjo kasneje zopet v Osijek in končno v Zagreb l. 1900 je prišel k pravosodnemu oddelku zvezne vlade v Zagrebu, l. 1902 pa je bil menovan za ravnatelja kaznilnice v Ljopglavi l. 1904 se je povrnil k pravosodnemu oddelku deželne vlade v Zagrebu, l. 1906 je postal nadzornik deželnih kaznic. Hrvaške in Slavonije in bil l. 1919 ob prevratu imenovan za noveenika za pravosodje za Hrvatsko in Slavonijo. Nato je bil povabljen v Beograd, da organizira novo ministrstvo za konstantno in za izenačenje zakonov, leta 1922 pa je postal podpredsednik Stola sedmorice v Zagrebu in lansko leto član državnega sodišča za zaščito države v Beogradu, kjer je danes preminul.

Dr. Niko Ogorelica se je mnogo bavil z znanstvenim delom na polju kazenskega prava. Napisal je celo vrsto člankov in razprav v »Pravniškem mesečniku«, v »Pravnik«, v »Arhivu« in drugod. Njegovo znanstveno delo je vsesplošno priznanje in je bil zato po hrvaškem advokatskem društvu izvoljen za častnega člana. Že pokojni kralj Peter I. ga je l. 1906 odlikoval z redom Sv. Save III. razreda, leta 1919 je bil odlikovan z redom Sv. Save II. razreda, leta 1928. z redom Belega Orla V. razreda, leta 1920 pa je bil imenovan za člana stalnega zakonodajnega sveta s častnim naslovom svetnika ministra pravde.

Molitev madžarskih revizionistov

Budimpešta, 31. decembra. M. Madžarska revizionistična liga je za novo leto z javnim proglasom pozvala vse Madžare doma in v inozemstvu, moške, žene in deca, naj l. januarja opoldne izmoljijo tihno molitvico proseč Boga, da podpre lorda Rothermerrea in njegovo akcijo.

Joffre v agoniji

Pariz, 31. dec. s. Stanje maršala Joffra, ki se je večraj znatno izboljšalo, je se danes zopet poslabšalo. Bolnik je sicer še vedno pri zavesti, vendar pa je njegovo stanje slej ko prej resno in nikakega upanja, da bi še okrevat. Zdravniki so vsi noč prebili ob bolnikovi postelji. Ob 6.30 je bil izdan komunik, ki pravi, da povzročila bolniku, ki je noč prebil dokaj mirno, dihanje vedno večje težkoče. Telesne moči vidno pešajo, bitje žile narasča, pritisk krvi pa popušča. Osebnii zdravnik maršala Joffra je v razgovoru z novinarji izjavil, da lahko nastopi katastrofa vsak trenutek, da pa glede na izredno odpornost silovskega maršala lahko traja smrtna borba tudi še več dni.

Beograd, 31. decembra. M. Nj Vel kralj Aleksander, ki ga je zelo dirnilo kritično stanje maršala Joffra, je odredil našemu poslaniku v Parizu g. Spaljakoviću, naj izrazi maršalu najlepše želje in simpatije našega kralja. Prav tako je izrazil Nj Vel kralj željo, di ga stalno obveščajo o zdravstvenem stanju maršala.

Sestanek Mironesca in dr. Beneša

Dunaj, 31. decembra. g. Rumunski ministriški predsednik Mironescu ki biva trenutno tukaj, je imel donoludne v Bratislavi razgovor s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem, ki je trajal tri ure. V teku razgovora sta oba državnika ugovorila popolno sozlasje nazirani. Mironescu se je nato vrnil na Dunaj, odkoder je zvečer potoval dalje v Svico.

Iz rudarske službe

Beograd, 31. decembra. M. Z ukazom Nj Vel. kralja je imenovan za načelnika rudarskega oddelka v ministrstvu za šume in rudnike dr. Ivan Turina, rudarski svetnik v Zagrebu.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Spremenljivo, precejšnja oblačnost, zmeren temperatura. Dunajska vremenska napoved za danes: Zahodni vetrovi, megleno, padanje temperature. V severnih Alpah nerjara, od časa do časa padavine, zlasti v južnih Alpah.